Suvi Virtanen ja Heli Kuusipalo

21.10.2022

Valtiovarainvaliokunnan kunta- ja terveysjaosto

Kirjallinen asiantuntijalausunto 26.10. klo 12 mennessä

Lasten ja nuorten ravitsemus ja siihen liittyvät tutkimus ja resurssit

THL kantaa huolta siitä, että valtion talousarvioesityksestä vuodelle 2023 puuttuu lasten ja nuorten ravitsemuksen tutkiminen. Suomessa ei ole tutkittu, millainen on lasten ja nuorten ruoankäyttö, ravinnonsaanti ja ravitsemustila. Tutkimuksellista tietoa ravitsemuksesta tarvitaan poliittiseen päätöksentekoon, terveyden edistämistyöhön, sairauksien ehkäisyyn, ravitsemukselliseen ja toksikologiseen riskiarviointiin sekä terveyserojen kaventamiseen. Myös koulut, kunnat ja alueet tarvitsevat tietoa lasten ja nuorten ravitsemuksesta päätöksenteon tueksi. Huonot ruokatottumukset ja elintavat on tärkeää havaita, jotta niihin voidaan vaikuttaa ajoissa.

Nykyisen hallituksen ohjelmaan sisältyy kirjaus lasten ja nuorten ravitsemuksen tutkimisesta ravitsemuspolitiikan tueksi: ”Lisätään tutkimusta lasten ja nuorten ravitsemuksesta ravitsemuspolitiikan tueksi.” Moni hallitusohjelman tavoite edellyttäisi tätä tietoa. Näitä ovat esimerkiksi virvoitusjuomavero, terveyden edistämisen vero, ilmastoystävällinen ruokapolitiikka, terveellisen, yhteisöllisen ja ekologisen kouluruokailun kehittäminen ja energiajuomien myyntikielto alle 16-vuotiaille.

Tutkimustieto erilaisten sosiaalisten, taloudellisten ja muuten haavoittavien tilanteiden, kuten esim. pandemian, lapsiperheköyhyyden, ruokaturvan heikkenemisen tai mielenterveyden haasteiden, yhteydestä lasten ja nuorten ravitsemukseen auttaa kohdentamaan toimenpiteitä väestöryhmittäin. Alle 10-vuotiaiden lasten ravitsemuksesta on saatavilta sirpaleista tietoa yksittäisistä eri aikoina ja eri paikoissa tehdyistä tutkimuksista. Tieto nuorten ravitsemuksesta puuttuu kokonaan.

Tutkimustiedon vahvistaminen erityisesti nuorten ravitsemuksesta on tärkeää, koska:

- Heikko ravitsemus kasvuiässä altistaa useille sairauksille ja lihomiselle. Suomessa yli 12-vuotiaista pojista joka neljäs on ylipainoinen ja tytöistä joka viides. Toisaalta myös vaikeasti oireilevien syömishäiriöpotilaiden lukumäärä on nousussa ja ollut esimerkiksi koronapandemian aikana huomattavan suuri aiempaan verrattuna.
- Epäterveellisten elintarvikkeiden helppo saatavuus, valikoima ja suurentuneet annos- ja pakkauskoot, napostelukulttuuri sekä voimakas some-markkinointi ovat muuttaneet nuorten ruokaympäristöä entistä epäterveellisemmäksi.
- Nuoret ovat kiinnostuneita kokeilemaan erityyppisiä ilmastoystävällisiä kasvipainotteisia ruokavalioita, joten niiden ravitsemuksellinen riittävyys tulee varmistaa.
- Nuoriin kohdistuvan epäterveellisten elintarvikkeiden markkinointia (ml. digitaalinen ympäristö) tulee rajoittaa

Suvi Virtanen ja Heli Kuusipalo

21.10.2022

THL on laskenut, että ravitsemuksen selvittämiseen 12-18 -vuotiailla tarvitaan 1.13 miljoonan euron rahoitus. Tällä rahoituksella on mahdollista selvittää nuorten ravitsemuksen nykytila, jonka tunteminen on avain onnistuneeseen terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen tämän päivän haasteellisessa ruokaympäristössä.

Pääjohtaja Markku Tervahauta

Johtaja Mika Salminen